

દેશ કીર્તન

૮૬૮૫

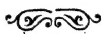

દેશ કીર્તન

નાગરદાસ ઇ. પટેલ

હવે તમારે બીજું શું જોઈએ?

હજારો કુટુંબોમાં એકી અવાજે વખણાયલા

પ્રખ્યાત મસાલાવાલા

એમ. મોતીલાલ

ડૉ. ભુલેશ્વર કબુતરખાના આગળ, મુંબઈ.

દરેક જાતના ચોકખા સ્વાદીષ્ટ મસાલા, જાતજાતનાં અથાણાં, તરેહવાર ચટણીઓ, મુરખ્યા, મગજને તર કરનાર ચોકખી બદામની તથા પીસ્તાની પુરી, ચોકખા કેળના પાણીના પાપડ, શેવ, વડી, દરેક જાતની સુકવણી તથા અથાણાનો ખાસ સ્પેશીયલ મસાલો મળશે. એક વખત પધારી ખાત્રી કરો.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૯૬૯૫ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ દેશી કૃતિ

વિષય ૬-૧૪

દેશકીર્તન.

દેશભક્તિનાં કાવ્યો.

(સર્વ હક્ક સ્વાધીન.)

લેખક.

નાગરદાસ ઇ. પટેલ.

મુરબજીવન-મહાડે.

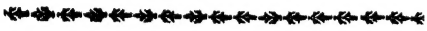
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ સંગ્રહ

૬-૬

૮૬૮૫

શ્રી મુનિયન પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ કંપની લીમીટેડમાં શા.
મોહનલાલ ચીમનલાલે છાપ્યું. ટંકશાળ-અમદાવાદ.

પ્રત. ૧૦૦૦

૧૯૨૧

થોડા વખત ઉપર જુદાજુદા પ્રસંગોએ આ કાવ્યો
 લખાયા હોય તેમાંનાં પહેલાં તેર મુખાર્જના સુપ્રસિદ્ધ
 દૈનિક 'સાંજવર્તમાન' માં પ્રકટ થયાં હતાં. 'નયસ્વદેશ !
 નયસ્વરાજ્ય !' વાળું કાવ્યકેટ્ટી કે સાતમી વખત બહાર
 પડે છે. એ બતાવે છે કે તે લોકાદરને પાત્ર નીવડ્યું છે.

રાષ્ટ્રીયશાળાઓ અને મેળાવડાઓમાં ગવાય એ
 હેતુથી આ કાવ્યોને સંગ્રહના રૂપમાં બહાર પાડવાની
 સ્નેહીઓની સૂચનાને લીધે આ સંગ્રહ બહાર પડે છે.
 અને તેમાં 'ગાથાજ' જેવું કાવ્ય પણ તેની છેલ્લી ચાર
 શીટીને પ્રત્રાનપદ આપી દાખલ કરવામાં આવ્યું છે.

આશા છે કે આ સંગ્રહ લોકાદરને પાત્ર નીવડશે.

નાગરદાસ ઈ. પટેલ.

અનુક્રમણિકા.

૧. જયસ્વદેશ ! જયસ્વરાજ્ય !	૫
૨. ફકીરી લીધી તમારે કાળ !	૬
૩. ભારતનાં સંતાન !	૭
૪. ભારતનો જયકાર !	૮
૫. હિંદનો હીરો એકજ ગાંધી.	૯
૬. ' જય ભારતનો. '	૧૦
૭. ભારતનો જયજયકાર.	૧૨
૮. મેહનહિંદ કનેષા.	૧૩
૯. ખાદીને.	૧૪
૧૦. સમિટ્યસાળા (ખાળકો માટે)	૧૫
૧૧. સમિટ્ય સાળા (ખાળાઓ માટે)	૧૬
૧૨. બહેનો ! આવોને.	૧૭
૧૩. સ્વરાજ બંસી.	૧૮
૧૪. ભારત પ્રજાસત્તાન.	૧૯
૧૫. ગોપાળ.	૨૧
૧૬. જયસ્વદેશ !	૨૭

જયસ્વદેશ ! જયસ્વરાજ્ય !

—●●●—
જયસ્વદેશ !

જયસ્વરાજ્ય !

જય સ્વતન્ત્રતાનું તાજ !

જયસ્વદેશ !

ખની સુધીર હિંદબાળ !

હૃદયમંજરી પુકાર—

વહુલી ઉર દેશ દાઝ

જયસ્વદેશ ! જયસ્વરાજ્ય !

હિન્દને સ્વરાજ્ય, રામ !

હિન્દબાળ હૃદય હામ !

દે સ્વતન્ત્રતાનું તાજ !

જયસ્વદેશ ! જયસ્વરાજ્ય !

આજ વર્ષ હૃદય સાથ !

દે સ્વરાજ્ય સિદ્ધિ નાથ !

આપ એ અમોહ રાજ !

જયસ્વદેશ ! જયસ્વરાજ્ય !

અર્પું દેહ દેશ કાજ !

જયસ્વદેશ ! જયસ્વરાજ્ય !

—●●●—

ફકીરી લીધી તમારે કાજ !

લીધી તમારે કાજ—

ફકીરી લીધી તમારે કાજ !

વિશ્વમહાં છે કોણુ ન જેને

લા થો સત્તાનાદ,

લોભ મોહમાં ફર્યો નહિ જે

તજીને સર્વ પ્રમાદ

ફકીરી લઈ તમારે કાજ !

છાડી ધીક્તી આવક સધળી

સુણી દેશનો સાદ,

મથે કોણુ કહો મેળવવાને

સ્વબલ હોમી સ્વરાજ્ય !

ફકીરી ધરી તમારે કાજ !

ગાંધી દાસ નેહરૂ અલી બંધુ

દેશદાઝ ધરી ધીર,

અમુલ્ય છી રોતી ભારતનાં

નીકળ્યા ચર્ચ ફકીર

ફકીરી ધરી દેશને કાજ !

લાવીને લંડી બાંતરે દાઝ

ફકીરી ધરી તમારે કાજ !

ભારતનાં સંતાન !

ભારતનાં સંતાન !

શુરવીર ભારતનાં સંતાન !

વિશ્વ ચોપટે એકંકા ચઢીઓ આજ તમારે હાથ,
રાજરાણી ગુલામ સહુથીય ભીડી શક્તો બાથ.

વીરવીર ભારતનાં સંતાન !

રાજરાણી ગુલામ સઘળાં એકાને આધીન,
એકંકા હાથ તમારે ચઢતાં દીલથી ડરે ન બરી ન

ધર્મવીર ભારતનાં સંતાન !

મોહન એકંકા હાથે ચઢીઓ, સાચો હિંદસૂત
સ્વરાજ કાલે જાત હોમીને દીપાવજે સૌ દ્વંધ

કર્મવીર ભારતનાં સંતાન !

અધિકારનાં દળવાદળને ફેડે હીરલો એક,
ચઢથો તમારે હાથ હીરોએ જે રાખે તમ ટેક

ટેકીલાં ભારતનાં સંતાન !

ભારતનો જયકાર.

ભારતનો જયકાર, સદાહો ભારતનો જયકાર !

અચળ ટકો અમ સ્વરાજ્ય કેસો શિરપર શાશનભાર
સદાહો—

આપમુદી ખિટનની સત્તા સહે ન હિંદ લગાર,
કાં ન કરે સૌ હિંદખાળ ધરણી મુળવી પુકાર

સદાહો—

કાં ધડીપણ ગુલામી સ્વીકારે હિંદ ખિટનનો ભાર,
મથે ' સ્વરાજ ' સ્વદેશકાળને લેવા શાશનભાર.

સદાહો—

વીરતનુજ સુહવે સ્વર્ગસમુ ભારત ભારત ંથામ,
સ્વર્ગીય ભૂમિની સ્વતંત્રતાને મેળવવાનું જોમ

વહો ભારત તનુની નસસાર

સદાહો ભારતનો જયકાર.

હિંદનો હીરો એકજ ગાંધી.

હિંદનો હીરો એકજ ગાંધી
 નેણે હરી હિંદ ઉપાધિ—હિંદનો—
 સ્વજાત હોમી સ્વરાજ
 જીવતા લીધા ઉપાધ અનાદિ—હિંદનો—
 અસહકાર જન્માવી
 હિંદની હરી સધળીય ઉપાધિ—હિંદનો—
 પરાધીનતા કાપી
 હિંદની બતાવી સુંદર ખાતી—હિંદનો—
 દુષ્ ટીપાળ્યુ ભારત કેર
 વિશ્વવંદ્ય જય ગાંધી—હિંદનો—
 શાંતિ ભરી સુંદર વળી
 નવત્રી સ્વરાજ ચાવી બતાવી—હિંદનો—
 સાચો સપૂત હિંદનો ગાંધી,
 તૂરે-હિન્દ મહાત્મા ગાંધી.

‘ જય ભારતનો ’

જય ભારત, ભારત, ભારતનો,

ખૂબ આરત ભારત ખાલ જયે.

ન શુભામ રહે, કંઈ હિંદ હવે, સજ્જીવીર સુતે,

‘ સ્વાતન્ત્ર્ય ’ સટે, નિજ દેશ તણે.

જૂઝવો ઝૂઝો—જય—

નિજ સ્વારથ ભારત કાજ તણે,

કરી હોમ સ્વન્ત સ્વરાજ છતાં;

ખૂબ જંગ મચ્યે રણુરંગ છતે શુરવીર સુખે,

ત્યમ રંગ રહે નિજ દેશ તણે.

જૂઝવો ઝૂઝો—જય—

બનીં ધીટ, ન બિટન પંથ પળો,

પણ હોમી સ્વન્ત સ્વરાજ છતાં;

જાયગાન કરો, સુધીર હોય તથા આજસને,
ને સ્વમાન સટે નિજ દેશ તણે.

ઝૂઝવો ઝૂઝમો—જય—

વીર વિક્રમનું શુભ વર્ષ થજે,
સુખદાયી, સ્વદેશ સ્વરાજ હજે;
શુચિ મંગળ રહો, ધન ધાન્ય વધો, શુભ પ્રીતિ થયં,
વરદાયી બનો ! નિજ દેશ હિતે.

ઝૂઝવો ઝૂઝમો—જય—

ભારતનો જય જયકાર.

વિશ્વવંદ્ય આ ભરતભૂમિનો,

હૃદયે સદા જયકાર !

હૃદયે સદા જયકાર—

અહો ભારતનો જય જયકાર !

સ્વતંત્રતાનું જોમ નસોમાં વહાવી હિંદ સમાજ,

સ્વરાજ પથે પગલાં ભરતો વિશ્વ નિહાળે આજ;

કરી ભારતનો જય જયકાર !

ધૈર્ય સ્વરાજનું હૃદયે ધરીને કાપે સુંદર પંથ,

શાન્તિપાઠ પઢાવે જયમ જયમ એક અદ્વિતીય સંત;

વદી ભારતનો જય જયકાર !

સ્વતંત્રતાનો જન્મ સિદ્ધ છે હૃદયે જોનો તે કેમ,

સ્વન્નત હોમી સ્વરાજ છૂટ્યા વાલુ—

હૃદયે ધરશે રહેમ,

જેઠવી ભારતનો જય જયકાર !

મોહન હિંદ કનેચો.

સ્વરાજ્યનો ગોવર્ધન તોલે;
 મોહન હિંદ કનેચો !
 શકે ન તોળી ખીલે એવો,
 ભારત માનો છેવો—

સ્વરાજ્યનો—

ટચકી આંગળીએ ગોવર્ધન,
 તેળચો તેહ કનેચો,
 સુત્ર તાંતણે સ્વરાજ્ય તોલે,
 ભારત માને છેવો—

સ્વરાજ્યનો—

અધર્મ ટાળી ધર્મ સ્થાપવા,
 જનમ્ચો હિંદ કનેચો;
 કે ભારત કયલીત નીહાળી,
 શું આચો વળ લેચો ?

સ્વરાજ્યનો—

ખાદીનો.

શાં તારાં ગુણુ ગાન,
 ગાઉં, શાં તારાં ગુણુગાન !
 સફેદ વસ્ત્રું હિંદ બનાવા;
 પામી સુંદર લઢાણ, ખાદી !
 શાં તારાં ગુણુગાન !-
 પાડતાંને ધબકાર કરવાનું,
 તુજને અદકું માન, ખાદી !
 શાં તારાં ગુણુગાન !-
 માનીતી મોહનની જોખી !
 આતે શાં તુજ માન ખાદી !
 શાં તારાં ગુણુગાન !-
 ગૃહરસોષસમ ગુણુસુંદરીઓ,
 આપે આદરમાન, ખાદી !
 શાં તારાં ગુણુગાન !-
 શુદ્ધ સ્વદેશી તુજ વપુ સુંદર,
 ત્યમ કરવા દે જ્ઞાન, ખાદી !
 શાં તારાં ગુણુગાન !-

રાષ્ટ્રિયશાળા.

હિંદ તણી પ્રાચીન સંસ્કૃતિના,
અમ્હારી રાષ્ટ્રિયશાળા !

શીખવે સુંદર મંત્ર જ્ઞાના !

ક્યાં રૂપિઆશ્રમ ? ક્યાં વિધારથી

વિદ્યાના ભણનારા ?

ક્યાં છે હિંદતણા એ બાળક,

ધરણી મુળભૂહારા-હિંદ તણી-

સાંઘીપતીને દ્રોણ ગુરુ ક્યાં ?

ક્યાં હજગર બળવીરા ?

ક્યાં પારથ ક્યાં પારથસારથ,

ગુરુ ક્રુષ્ણ હરવે ધીરા-હિંદ તણી-

શક્યા ન પાકી એવા એકકે,

આનસુધી ભણનારા;

પ્રાચીન સંસ્કૃતિ પ્રસરી રગરમ;

દેરાભક્તિ વહનારા-હિંદ તણી-

પ્રકાશવા એવા ગુરુ શિષ્યો,

અમ્હારી રાષ્ટ્રિયશાળા;

ઉદ્ધરવાને હિંદ ઈચ્છતાં,

વીરલાં બાળક બાળા-હિંદ તણી-

રાષ્ટ્રિયશાળા.

—(૨)—

ઉદ્ધરવાને અમ દેશ, છે રાષ્ટ્રિયશાળા.

ન્યાં પ્રાચીન સંસ્કૃતિએરા, શીખે બાળકબાળા.

ક્યાં હિન્દતણા ગુણગાન, સુંદર ગાનારા,

રૂપિને વિદ્યારથી નેહ વહે કુઃખના ભારા ?

ક્યાં સાંઠીમનીને કૃષ્ણ, ક્યાં છે દ્રોણ મુનિ ?

ક્યાં અર્જુન, લક્ષ્મણ, રામ ભારત સાવ સુની.

ક્યાં મૈત્રેયી ગુણવાન, ગાગીને તારા.

સીતા, સરસ્વતી વિદ્યાન ભારતની બાળા ?

નવ પાક્યાં એવાં એક પણ કોલેલેમાં,

શું ઘટે ન એથી તેજ તેઓના યશનાં ?

દારૂના લઈને દામ, કેળવણી આપે.

તે દારૂ જેવી હરામ, ચાખવી નવ પાપે.

કરવાને દેશોદ્ધાર, પકાવવા વીરા;

અર્જુન ને કૃષ્ણ સમાન, છે રાષ્ટ્રિયશાળા.

જે સ્વતંત્રતાના પાઠ શીખવે મરમાળા,

તે અમદારી સુંદર બહેન ! છે રાષ્ટ્રિયશાળા.

બહેનો ! આવોને.

બહેનો ! આવોને ઉમંગે આપણ કાંતીએરે !

કાંત્યે પીંજે યારો દેશતણો ઉદ્ધાર.

બહેનો ! આવોને—

રસોઈ કરી સુંદર ગૃહે જમતાં સૌ બધીભાત;

ત્યમ કાંઠી વણીને ગૃહે દીપાવવી છે જાત.

એનાં સુંદરવ્રતને હૃદયે ધરીને સાર.

બહેનો ! આવોને—

પાકે ભારત દેશમાં કામે કામ કપાસ,

બહેનો તે પીંજી કાંતશે ને વીર વણશે ખાસ.

વહવી સ્વતંત્રતાનાં ઝરણો ઠારોઠાર,

બહેનો ! આવોને—

સ્વદેશ ગીત ગાતાં રૂઝાં કાંતો દિનને રાત;

‘ સફેદ વસ્તુ હિંદ ’ એ સાચી કરવા વાત.

કરવા ગાંધીજીનું સ્વરાજ સ્વપ્નુ પાર;

બહેનો ! આવોને—

સ્વરાજ બંસી

ધીરી મધુરી ગાળે, સુંદર સ્વરાજ બંસી.
અદ્ભૂત લબ્ધ દેશી એ બંસી દિવ્યવંશી,
છે છેડી મોહને એ જગ ડવા બધાને;
લગની લગાડી જેવી છે, હિંદને કનૈયે.

ધીરા મધુરી ગાળે-

એ દિવ્ય બંસી નાદે ધણુ ગોપી જેમ દોડે,
ત્યમ આ સ્વરાજ બંસી જ્યમ નાદરમ્ય છેડે
ત્યમ હિંદ સાર ટોલે । ને બંસીનો બજવૈયો.
છે હિંદરત્ન મોહન તે ગાંધીને કનૈયો;

ધીરી મધુરી ગાળે-

નિદ્રા તજીને જગો, તંદ્રા તમારી ત્યાગો,
કુસંધ ટાળી જાપી અદ્વિંસાધર્મ સ્થાપો.
ને ધ્યાન દેધ સુણવા. તમ કાનને બધાડી,
સુણી, આચરો જે છેડે સુંદર સ્વરાજ બંસી;

ધીરી મધુરી ગાળે-

ભારત પ્રભુ સ્તવન.

આ શુભ વર્ષે નાથ !

અમોપર નેહ કરી વરતું વર દે !

આશા ફળે અમ ઉરની,

અમોલીને મમ બાળક મંદ હસે !

ઝંખી રહી પ્રભો !

તુજ કૃપા હું ક્યારે અમહાં આ ભાગ્ય ફળે !

ને હૃદ ઇચ્છીત સ્વાતન્ત્ર્ય,

તેમજ ઝંખ્યું અમહાં સ્વરાજ મળે !

નાથ કૃપા કર ! નેહ ધરી ઉર !

હાથ સહીતું હુગાર હવે.

આ રૂઢવા વરસે અમ રીક્ષિને,

સીક્ષિની વૃદ્ધિ અનેરી બને.

બાળ કરે મુજ નૃત્ય સુવર્ણ

શું વ્યાપારવૃદ્ધિને રાજ્યમહીં.

ભોગવતાં તનુ એ હૃદ ઈચ્છીત,

સુખ અમોલ્યે સદાય રહી.

સ્વાતન્ત્ર્યના ચીરમોર પ્રભો !

મમ બહેન સમી હજમાળી કરો.

વાંક પડ્યો અમ બાળકનો થઇ તાત !

તમે હર તે ન ધરો !

શું વદુ હું અદકુ તમને !

સચરાચર ! વાત નથી તમથી

નરીએય અન્નણી !

કરો નવ વર્ષે જે હૃદ ઈચ્છીત બાળકની.

“ શોભ મા હિંદ દેવી ! તું સુસ્વરાજ્ય તહને મળે.

“ આદર્શ પૂણ્ય પ્રત્તો તે પરિપાક થયે ફળે. ”

ગ્રોપાળ.

શું સ્વર્ગની લલિત સુંદરી સર્વ આજ;
 આવી ચઢી જગત્ નર્તન નવ્ય કાળ,
 આજ્ઞા કરેલ ભરતે ત્યમ નર્તતી શું.
 આનન્દનું અધિક લેમ ઉરે ધરી શું ?
 ના નહોય, એ લલિત સ્વર્ગની સુંદરીઓ.
 ધારાવણી અમી ભરી છૂટતી ખરી હો !
 આઠ્યોમહેવી શિશુને ધવરાવવાને,
 ચીમાયલા ક્ષુધિત તેમજ માંદલાને,
 ધારાવણી પયની એ મુખમાં દયાથી,
 પાડે પયોધરથી હસ્તથી દાબી દાબી.
 ખેંહાળુ કરી શિશુ રહે મુખ જેવુ તેવી;
 ધારાવણી પયની આ ઝીલતી ધરિત્રી,
 આઠ્યો અતિ નવીન સુંદર શું પ્રસંગ ?
 રેલ્યો વને ઉપવને રસ દિવ્ય રંગ ?
 માણી રહી સુખ અનુપમ આજ સૃષ્ટિ ?
 કે પાઠવે શયી શું હચ્છિત આજ વૃષ્ટિ ?

પેલો કરાડપર ગોધણ કોણ ચારે.
 ભીંભઈ શું રસથી મસ્ત રસિક ડાલે ?
 છૂટી ફેરે અહીં તહીં સહી ગાય એની,
 લીલુ ચરે હરિત ધાસ રસે ભીંભટી;
 કાકિલનાં ફૂજન કાંક સૂણી અકાળે.
 ગોપાળ એ રસિક બંસરી દિવ્ય છેડે.
 એ નાદ રમ્ય સૂણતાં સહુ ગાય ઉભી,
 હંભા ! વદી મુખ ઉંચું કરી સર્વ નંતી;
 દોડી પછી સહુય એકઠીએ યઈને;
 ઉત્કંઠ સર્વ યઈ બંસરીનાજ નાદે,
 ગોપાળની લલિત બંસરી નેમ દોરે,
 દોરાઈ તેમ સધળુ ધણુ એહ ચાલે !

* * *
 ને બ્રહ્મ બંસરીજ મોહન કેરી વાગે;
 માં જ્ઞાન માનવ બૂલે નહિ દિવ્ય નાદે !
 શું પામરત્વ હજી માનવમાં રહ્યું છે.
 કે શું પછી જડપણું હૃદયે વસ્યું છે !
 ને વિશ્વવંદ્ય પ્રિય ભારત રત્ન કેરી,
 છેડેલ દિવ્ય સ્વરથી સુખશાન્તિ દેતી;
 નિર્મોહી મોહનતણી સુકીલી મધુરી.
 પેલી ન શું હજી સુણાયે સ્વરાજ બંસી.

જય સ્વદેશ !

[મહારા એક ખંડકાવ્યમાંથી છેલ્લો ભાગ પૃથુરાજની સામે જયચન્દ્રે શાહુધીન ઘોરીને બોલાવેલો તે ખબર તેનો પંજબનો પ્રતિનિધિ આપે છે, પછી સ્વગત વિચારે છે]

અહો ! આ પૂણ્યવન્તી ભરતભૂમિ,
સ્વર્ગની મુક્તિવાડી સમુ

લક્ષ્મીના નીધિસ્થાન રૂપ,

રિદ્ધિ સીદ્ધિ ને સમૃદ્ધિનો ભંડાર

સમસ્ત વિદ્યાની માતામહીની જન્મભૂમિ

અને સમસ્ત પ્રજાઓની પિતામહી

પૃથ્વીના નન્દનવન સમાન

વિશ્વગુરુ ભારતમાં યવતો !

અરે ! કેરુ કરશે યવનસંતાનો !

મતિ ભ્રષ્ટ, ધર્મ ક્ષીણ છે જયચન્દ્રની !

ભાસે છે ભારતનો શત્રુ

કુસુંપરૂપ શાહુએ ઘેરાતો !
 ગુર્જરાધિપ રાજરાજેન્દ્ર ભીમદેવ
 ખુવાર થયો ઇચ્છનકુમારી મેળવતાં
 ઇચ્છન મેળવવાની ઇચ્છા ઉણી રહી !
 અને કુસુંપ વાંધ્યો રાજપૂતોમાં !
 ગીજનવીના ઘોરી શાહ !
 સમય સાંધ્યો છે તહે !
 શાહુબુદ્દીન ! બુદ્ધિના શાહ !
 બલિહારી છે તહારી બુદ્ધિની !
 મૂળ ખવાયલા વૃક્ષમાં ઉચિત સ્થળે,
 એક કુહોડીનો છેદ—
 ફીઆરાનું ઈષ્ટ સાધ્ય કરશે,
 અરે ! પણ ક્યાં બૂલે છે મહારી મતિ !
 ભારત અને ભારત સંતાનો, !
 ગુલામ થયાં નથી અને ધરે પણ નહિ !
 ભારત પરાધીનતાની—
 શૂંખલામાં બદલ વહિ યાય !
 વિશ્વાસ છે હૃદયને કે ચવનો હારશે,
 અને અમે જાળવી રાખીશું. ‘ સ્વરાજ્ય ’

જય સ્વરાજનો અને ભારતનો.

પૂણ્ય ભૂમિ ભારત યવનોની ગૂલામ નહિ રહે !
 યવનોની આપખૂદ સત્તા હિંદ નહિ સ્વીકારે !
 અને કાં ? શાને ઇરવું જોઈએ યવન સંતાનોથી ?
 બાહુબળ અને વીર્ય વહે છે દરેક દરેક
 ભારતવાસીની નસે નસે જ્યાં સુધી,
 ત્યાં સુધી સ્વેચ્છિત સાધ્ય છે સહુ !
 ઉરની અમોલી આશાઓ અમર રહો !
 અને ભારતનો જય હો !
 યવન લીર કાં બને છે હૃદય !
 હુંયે વીરનું છે !
 કાં ન પૂકારશું હવે કે:-

“ જય સ્વરાજ્ય ”

“ જય સ્વદેશ ! ”

જય સ્વદેશ ! જય સ્વદેશ !
 જય સ્વદેશ ! જય સ્વદેશ !

થોડા વખતમાં બહાર પડશે.

નવવહ્નરી.

અલંકાર સાહિત્યનો એક સુંદર અંથ.

કિંમત રૂ. ૨-૦-૦

‘સાહિત્ય’ માં આ અંથનાં કેટલાંક અલંકાર દૃષ્ટાં
તો બહાર પડ્યાં છે.

સ્નેહીઓના આગ્રહથી ફક્ત ખપ પૂરતીજ નકલો
છપાવવાની છે માટે આપનો ઓર્ડર જલદી નોંધાવશે.

નાગરદાસ ઇ. પટેલ.

સુરજબુવન-મલાડ.

ખાલકો માટે સર્વાંગ સુંદર અને સચિત્ર
એક પુર નિયમિત માસિક

  ખાલજીવન.

વડોદરા રાજ્યની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓ તથા પુસ્તકાલયોમાં ખરીદવા માટે મંજૂર થયેલું છે. ખાસ ગોઠવણ મુજબ વડોદરા રાજ્યની લાયબ્રેરીઓને રૂ. ૨-૮-૦ માં આપીશું.

દર મહિને ૪૦ પૃષ્ઠ જેટલું નિયમિત સચિત્ર અને સુંદર વાંચન હંથામાં હંથા આર્ટપેપર તથા જ્વેલ કાગળો ઉપર આપતું આ એકનું એક માસિક છે.

પુસ્તકાલયોને એક કાર્ડ લખવાથી નમુનો મફત મોકલીશું. વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૩-૦-૦ (ટપાલ સાથે) પરદેશમાં રૂ. ૪-૦-૦ છુટલ નકલ આના છ

હટક નકલો મુખ્યમાં પ્રીન્સેસ સ્કીડ, ઉપર મેસર્સ એન. એમ. ત્રિપાઠીને ત્યાંથી તથા બહારગામમાં દરેક બહીવા માપડોમાં વેચનાર પાસેથી જ આનાની કિંમતે મળશે.

ખાલજીવન કાર્યાલય,

જેક્સ બીલ્ડીંગ, સાંઠળીસ્કીડ, બાયખલા

મુખ્ય નં ૮

ગોદરેજના સાણુ.

શુદ્ધ તેલના—જરાએ ચરખી વીનાના

સરકારી રસાયણીની સરટીફિકેટ તા. ૨૬ મી
સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૪.

ગોદરેજનો નાહવાનો સાણુ એ ખારીકાથી તથા સી
જેથી છે અને મારા મત મુજબ એ સાણુ બહુ ઉચ્ચ
જાતનો છે અને સારા સાણુમાં જે જે ગુણ જોઈએ તે
બધા એમાં છે.

એ સાણુ ફક્ત શુદ્ધ તેલનો બનેલો છે; શીશુ
બહુ વલે છે, ટકવામાં ધણો સારો છે અને નાનુક
આમલી માટે પુરતો લાયક છે.

લી. મેજર ડીકીનસન, આઈ. એમ. એસ
બવરમેન્ટ એનેલાઈઝર.

ફરખી સરટીફિકેટની તારીખ જોતાં સાંચનાર સમય
શકશે કે ફક્ત સાણુ વેચવાની ગોદરેજની મતલબ હતે
તો સાત વરસ ફરખ વેચવા માંડતે. મુંબઈમાં હજારોને
ખબર છે કે ગોદરેજ પાતાનો સાણુ સંપૂર્ણ બચાવવા

માટે ધણા વરસથી મહેનત કરે છે. રસાયણીના હાથે સરદીરીકેટ છતાં પોતાનો સાબુ સડમાં ઉત્તમ હોવાની ગોદરેજની યાજ્ઞ ખાતરી નહીં થયલી હોવાથી હતાવલે બનરમાં નહીં મેલતાં સાત સાત વરસ મોટે ખરચે ગોદરેજે મહેનત ચાલુ રાખી અને હાલમાં વેચવા માંડ્યા છે તે એવી ખાતરી થવાથી કે એટલા ઉત્તમ પરદેશી સાબુ હિંદુસ્તાનમાં જુજળ આવે છે, અને ત્રણ ગોટીનો બાકસ ત્રણથી ચાર રૂપીએ વેચાય છે.

યુરોપમાં તેલની પેદારા નહીં જેવી હોય છે. ત્યાંના સાબુ મોટે ભાગે ચરબીના હોય છે. ત્યાંના દેશોમાં સારાં ઢોરોની ચરબી ખોરાક તરીકે વપરાય છે, એવી ચરબી તેલ સાથે મેલવીને માંખણને બદલે વાપરવામાં આવે છે.

ત્યાંના સાબુમાં જે ચરબી વપરાય છે તે મોટે ભાગે રોગવાદાં મરેલાં ઢોરની હોય છે. આવી મરેલાં ઢોરની ચરબી ત્યાં બહુ સસ્તી મળે છે તે છતાં સસ્તી કિંમતે વેચવા માટે સાબુમાં ખાંડ, આદિ, ખારો અને માટી જેવી બીજાં કોઈવામાં આવે છે.

આવી વસ્તુઓ જાણીતું નામે વેચાતા યુરોપી-
અન સામુઓમાં પણ હોય છે. જ્યાં યુરોપ ગયા છે
તેઓ જાણે છે કે એક જ મેકરના ત્યાં વેચાતા અને આ
દેશમાં આવે છે તે માદમાં મોટો ફેર હોય છે સામુ
તેમજ બીજો માલ બનાવનારાઓ હિંદુસ્તાન માટે
ખાસ હલકો માલ બનાવે છે એ ઘણા વેપારીઓ જાણે છે.

ગોદરેજના સામુમાં કોઈ પણ જાતનો જરાએ
ભેદ ન હોવાથી ટકવામાં યુરોપીઅન સામુઓથી બહુ
વધી જાય છે.

ગોદરેજના સામુ લંડનમાં કેટલાક દુકાનદારોએ
જોયા છે અને હિંદુસ્તાનની બનાવટ છતાં અહીંથી
લગભગ એવડી કીમતે ત્યાં વેચી શકાય એવો તેઓનો
અભિપ્રાય છે.

કરખાતું—સાંકલીસ્ટ્રીટ, ભાયખલા, મુંબઈ.

ડો. જી. બી. ડો. જી. બી.
 બુદ્ધિબોધક
 ડી. સી. સી. ડી. સી. સી.
 આર. આ. આ. આર. આ. આ.

ડો. જી. બી.
 યાચી
 ઉચાસિક
 ઓ. પ. યી.
 તપકાર

વા. ત. આ. નં.
 ડો. જી. બી. ડો. જી. બી.
 ઓ. પ. યી. ઓ. પ. યી.
 ત. પ. ક. ર. ત. પ. ક. ર.
 દારદર. સરિ. ખ. મ.
 મ. ગ. જ. અ. ન. મા. થા. ના.
 ત. મા. મ. દ. હા. મ. ર.
 ક. ક. ન. અ. ર. જ. અ. પ. ડી.
 ન. ર. જ. ન. ર. જ. ન. ર. જ.

ડા. જી. બી. ની ખુશખોદાર તપકીરના એકલા બનાવનાર
ગુરૂ બસવાની કુ. લી. પો. મો. ૫૧૦ મદ્રાસ.
દરેક તપકીરવાળાને ત્યાંથી મળશે. નહિં તો લખો:
વર્ધમાન એન્ડ સન્સ મુંબાઈ નં. ૭

વીસમી સદીમાં પ્રગટ થયેલી
સચિત્ર અને સુંદર નવલકથાઓ.
ગુજરાતનો નાથ.

રા. કનૈયાલાલ મુનશી કૃત.
રસિક નવલકથા રા. રાવળનાં સુંદર
અને પુષ્કળ ચિત્રો સહિત. ર. ૫-૦-૦

રીશ મહેલ.

રા. સદ્વીમની કસાયેલી કલમનો અનુ-
વાદ ચિત્રકાર મુસ્લરનાં પુષ્કળ ચિત્રો
સહિત મોગલ જમાનાની અત્યુત્તમ
નવલકથા. ર. ૧-૮-૦

સોલ એલન્ટસ.

અરજુદાસ ઉકેડા ઉદેશી.
લખુ લીલાણીનો માળો
વડગાદી મુંબાઈ.

ગુજરાતી સાહિત્યનાં નવા

પુસ્તકો

સ્વદેશ ગીતો	૦-૧૨-૦
નાનાલાલ કૃત પ્રીયદર્શનો	૧-૧૪-૦
ચન્દ્રકાન્ત ૧-૨-૩	૧૧-૮-૦
મણીલાલ કૃત સીદ્ધાન્ત સાર	૩-૦-૦
સરસ્વતીચન્દ્ર ભાગ ૧-૨-૩-૪	૧૧-૮-૦

સી. હીમતલાલની કંપની,

પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબાઈ નં. ૨.

મહાત્મા ગાંધીજી કહે છે કે

ગાંભીની ચિદ્દેવતા, ભાંખની દહેરમ
ધૂણતા રૂપુષ્ટ ૫૦૦૦૦૦૦ સાધુઓને
ભારતવાસીયો પાળે છે!

આવા એક સાધુને બદલે ભારતના અનાથ અ
રંક ચાર બાળકોને ભોજનથી તૃપ્ત કરી જવાડ
૨૦૦૦૦૦૦૦ નિરાધાર ભારત સંતાનને

પુનઃજીવન આપી

પાછાં ભવિષ્યના ઉપયોગી અને ઉચ્ચ
શહેરી બનાવી શકાય. આ વર્ષથી પ્રતિ
દેવો કે કંઈ નહિં તો એક બાળકને જ
જીવનદાન આપશો. લખો:—

આંન: સેક્રેટરી, હિંદુ અનાથાશ્રમ, નડી

લક્ષ્મી આર્ટ, ભાયખળા, મુંબઈ, નં. ૮

